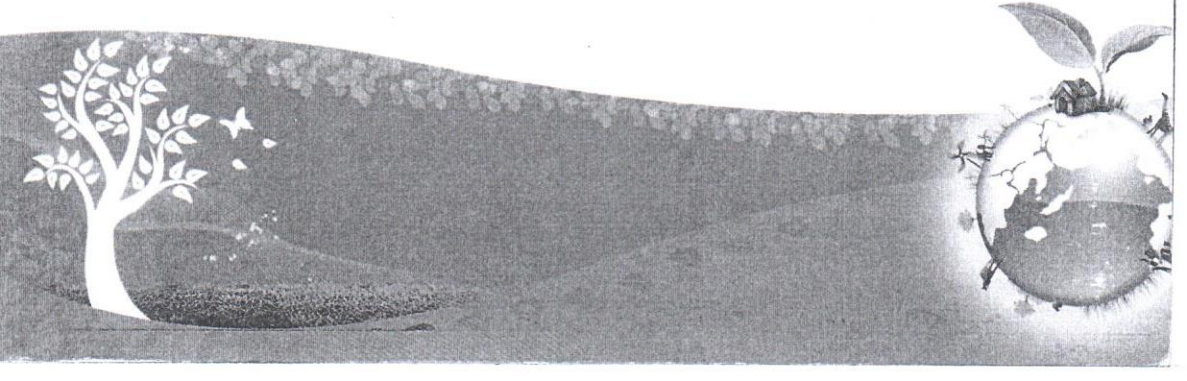
TÜBİTAK

EKOLOJİ 2015 SEMPOZYUMU
BİLDİRİ ÖZET KİTAPÇIĞI

06 - 09 Mayıs 2015
SİNOP

Rize İli Çay Dikim Alanlarında Görülen Yabancı Ot Türleri ve Benzerlik Durumları

Yeşim Öztürk Yılmaz, Onur Kolören

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Rize
Ordu Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü, Ordu
Sorumlu yazar: yesim.ozturk@erdogan.edu.tr

Giriş: Ülkemiz tarımında önemli bir yere sahip çay bitkisinde bitki koruma sorunlarının başında yabancı otlar gelir. Özellikle çay tarımının yoğun yapıldığı Rize ili ve ilçelerinde yıllık yağış ortalamasının fazla olması nedeniyle sorun daha da artmaktadır. Çalışma, 2012 yılında Rize ili 12 bölgeye (İkizdere, İyidere, Derepazarı, Kalkandere, Merkez, Güneysu, Çayeli, Pazar, Hemşin, Ardeşen, Çamlıhemşin ve Fındıklı ilçeleri) ayrılarak 28 çay dikim bahçesinde 1. sürgün (Mayıs ayı), 2. sürgün (Temmuz ayı), 3. sürgün (Eylül ayı) zamanlarında olmak üzere gerçekleştirilmiştir. Her üç sürgün döneminde aynı çay dikim alanlarında 1 da' lık alan içerisinde bulunan yabancı ot türleri, genel ve özel kaplama alanları (%) ve sürgünler arasındaki yabancı ot türlerinin benzerlik durumları (%) saptanmıştır.

Gereçler ve Yöntemler: Her üç sürgün döneminde hasat öncesi belirlenen bölgelere gidilerek her 5 km'de bir çay bahçelerinde durulmuş ve örnekleme yapılan bahçelerde kenar tesiri olmayacak şekilde 1 da' lık alan dolaşılarak içerisinde bulunan yabancı ot türleri, bu türlerin genel ve özel kaplama alanları (%) ile sürgünler arasındaki yabancı ot türlerinin benzerliklerinin kıyaslanmasında kullanılan benzerlik indeksleri belirlenmiştir (Odum,1971).

Bulgular: Yapılan sürveyler sonucu her üç sürgün dönemi boyunca toplam 24 familyaya ait 58 yabancı ot türü bulunmuştur. Tür sayısı bakımından Poaceae familyası 16 türle en fazla türe sahip familya olurken, diğer familyalar Asteraceae (Compositae) 8 tür, Polygonaceae 5 tür, Lamiaceae 4 tür ve 2'şer türle Boraginaceae, Caryophyllaceae, Commelinaceae, Juncaceae, Rosaceae familyaları olmuştur. 24 familya içerisinde Aspidiaceae ve Hypolepidaceae familyaları 1'er türle tohumsuz yabancı otlar olarak, diğer 22 tür ise tohumlu yabancı ot türleri olarak belirlenmiştir. 2012 yılında üç sürgün döneminde bulunan toplam yabancı ot türlerinin sayısı, 1. sürgünde (Mayıs) 17 familyaya ait 37 yabancı ot türü, 2. sürgünde (Temmuz) 19 familyaya ait 44 yabancı ot türü, 3. sürgün (Eylül) döneminde 16 familyaya ait 34 yabancı ot türü olarak belirlenmiştir. Her üç sürgün döneminde ise 11 familyaya ait 18 tür tespit edilmiştir.

Her 3 sürgün döneminde tespit edilen Genel Yabancı Otlanma (%) değerleri karşılaştırıldığında en yüksek genel yabancı otlanmanın % 49.10 değeriyle 2. sürgün (Temmuz) döneminde olduğu belirlenmiştir.

Çalışmanın yapıldığı çay dikim alanlarında sürgün dönemlerinde bulunan yabancı ot türlerinin benzerlikleri yönünden karşılaştırıldığında 2. sürgün ile 3. sürgün arasındaki benzerlik indeksi değerinin % 71.79 en yüksek olduğu belirlenmiştir. 1. ve 3. sürgün dönemleri arasında ise % 50.70 oranında benzerlik saptanmıştır. Her üç sürgünde bulunan yabancı ot türlerinin birbirine ne kadar benzeyip benzemediğine bakıldığında ise bu değer % 46.95 olarak bulunmuştur.

Sonuç ve Tartışma: Sürveyin yapıldığı Rize ili ve ilçelerinde çok uzun yıllardır çay bitkisi yetiştirilmektedir. Çay bitkisinin çok yıllık bir kültür olması, münavebe yapılması olanaklarının bulunmaması, yıllık yağış ortalamasının 2000 mm ve üzerinde olması gibi nedenler, yoğun bir yabancı otlanma sorununu ortaya çıkarmaktadır. Yapılan sürvey çalışmalarında budanmış ve seyrek dikim yapılmış çay dikim alanlarında yabancı otlanmanın daha yaygın olduğu gözlemlenmiştir. Çay bitkileri arasındaki boşluğun kısa tutulması ve etkili bir şekilde mücadele edilmesi yabancı otlanmayı azaltabilir. Ayrıca sürgünler arasında yabancı ot türlerinin benzerlik oranları %50.70 saptanmış olup buda 1.sürgün döneminde saptanan yabancı ot türlerinin çoğu kışlık yabancı ot türleri olmasından dolayıdır.